

AVUKATLIK BAŞKA MESLEKLERİN EMEKLİLİK ALANI DEĞİLDİR

Av. A. Erdem AKYÜZ*

* Ankara Barosu; Hukukun EgemenliĐi DerneĐi Genel BaŐkanı.

İnsanlığın en eski ve en saygın mesleklerinin başında “Avukatlık” gelir. Bu aynı zamanda “savunmanın kutsal bir hak” olmasından kaynaklanmaktadır. Yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı Avukat temsil eder. Bir kamu hizmeti olan Avukatlığın aynı zamanda serbest meslek olarak tanımlanmasının ardında yatan anlam “bağımsız” olmasıdır. Yasaya göre Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını sağlamaktır. Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder. Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için; Türkiye Cumhuriyeti vatan-daşı olmak, hukuk fakültelerinden birinden mezun olmak, Avukatlık stajını yapmak, Avukatlığa engel hali olmamak gibi koşulların bulunması gerekir. Bu koşullardan Avukatlık stajını yapmanın bir istisnası, yargıç veya savcılıktan gelmiş olmaktır. Adli, idari ve askeri yargı hakimlik ve savcılıklarında, Anayasa Mahkemesi raportörlüklerinde, Danıştay üyeliklerinde dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlarda staj koşulu aranmaz. Buna benzer şekilde; Üniversiteye bağlı fakültelerin hukuk bilimi dersleri dalında profesörlük, doçentlik, yardımcı doçentlik görevlerinde dört yıl, kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk müşavirliği görevinde on yıl süre ile hizmet etmiş olanlar da Avukatlığa başlarken zorunlu kılınan staj koşulundan muaf tutulmuşlardır. Bu sayılan kişiler hangi yaşta ve hangi konumda olurlarsa olsunlar, istedikleri zaman bir Baro’ya kaydolarak Avukatlık yapabilirler. Memuriyete giriş için öngörülen yaşı düzenleyen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun değiştirilen 40. maddesi “Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler.” demek suretiyle memur olmak için daha önce öngörülen, 30 yaşını doldurmamış olmak şeklindeki üst yaş sınırını kaldırmıştır. Buna ilişkin hukuki düzenlemenin yapıldığı “Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” te “Kamu kurum ve kuruluşları, kanunlarda ya da kanunların bu konuya dair düzenleme yetkisi öngördüğü tüzük ve yönetmeliklerde yer alan özel hükümler haricinde, merkezi yerleştirme yapılmasını talep edecekleri kadro ve pozisyonlar için yaş sınırı tespit edemezler” hükmünü taşımaktadır. Bu durumda; genel olarak üst yaş sınırı konamayacak ancak, kanunlarda veya kanunların bu konuya dair düzenleme yetkisi öngördüğü tüzük ve yönetmeliklerde yer alan ve göreve başlamak için öngörülen üst yaş sınırına ilişkin maddelerin uygulanmasına aynen devam edilecektir.

Örneğin; öğretmen atamalarındaki 40 yaş sınırı devam edecektir. Zira öğretmen atamalarını ÖSYM değil MEB yapmaktadır. Ayrıca MEB ‘in yönetmeliğinde bu konuya ilişkin olarak adaylarda 40 yaş sınırı aranacağına dair hüküm bulunmaktadır.

Söz konusu düzenleme sadece merkezi yerleştirme dediği için, KPSS-A kapsamındaki müfettiş, uzman, denetmen, kontrolör ve uzman yardımcılığı gibi kariyer kadrolar için yaş sınırı uygulamasına devam edilecektir.

657 sayılı Kanunun 4/B veya 4/C maddeleri kapsamında görevlendirme yapılması bu hükümlere tabi değildir. Yani yaş sınırı aranabilecektir. Çünkü bu statüdeki atamalar merkezi yerleştirmeye tabi değildir.

Geçici ve Daimi işçi alımları Türkiye İş Kurumu aracılığı ile yayımlanmaktadır. Konuya ilişkin Tebliğ çıkarılmış olmasına rağmen, İŞKUR gerekli düzeltmeleri yapmadığı için hala bir kısım ilanlarda 30 yaş sınırı çıkmaktadır.

TSK ve Kuvvet Komutanlıkları ile Adalet Bakanlığı gibi kurumların memur alımı ÖSYM sistemi dışındadır. Bu kurumlar da KPSS sonuçlarına göre eleman almaktadır, ancak sınav ve diğer işlemleri kendileri yürütmektedir. Bu nedenle bu iki kurum, yaş sınırı koymaya devam edebilecektir.

Nitekim 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin "k" bendi Avukatlık mesleğinden hakim veya savcı adaylığına geçmek isteyenler için; mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış, giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının son günü itibariyle otuzbeş yaşını doldurmamış ve kendi aralarında yapılacak olan yazılı yarışma sınavında ve mülâkatta başarılı olmak koşulunu getirmiş iken, hakim ve savcı açığını doldurabilmek için çıkarılan "Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararname" ile Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının "k" bendinde yer alan "otuzbeş yaş" ibaresi değiştirilerek "kırkbeş yaş" a yükseltilmiştir.

Bir Avukatın, hakim veya savcı olabilmesi için, yapılacak sınavlarda başarı göstermesi yanında, belli bir yaşı doldurmamış olması da öngörülmektedir. Oysa yukarıda açıklandığı üzere, bir hakim veya savcının, avukatlık mesleğine geçebilmesi için sınav, staj bir yana belli bir yaş sınırı dahi yoktur. Daha erken bir yaşta emeklilik hakkını kazanmış veya mesleğinden erken ayrılmış olanların yanında 65 yaş sınırını doldurarak emekli olanlar dahi hiçbir kısıtlamaya tabi olmaksızın Avukat olabileceklerdir. Bu durum yalnızca hakim ve savcılar için değil, bir başka meslek yapmakta iken hukuk fakültesini bitiren emekli subay, öğretmen ve benzerleri için de geçerlidir.

Bu durum, kurumlara girebilmek için ilgili yasaların öngördüğü koşullar arasında eşitsizlikler yarattığı gibi, haksız rekabete de yol açmaktadır.

İş sahibinin, Avukat seçerken o konuda bilgi sahibi olup olmadığından çok, Avukatın önceki ilişkilerini de nazara alacağı açıktır. Müvekkilin; bu suretle, davasının daha iyi takip edilebileceğini, sorunlarının ve konunun daha yakından ve daha etkili biçimde anlatılabileceğini düşünmesi kaçınılmazdır. Eski bir yargı

mensubunun veya diğer bir meslek mensubunun, bu şekilde davranmayı hiçbir şekilde düşünmemesine rağmen, müvekkilin vekilini seçimde bu ve benzer düşüncelerin rol oynayacağı düşünülmelidir. Bu durum adaletin, mesleğin ve meslekdaşın yıpranmasına yol açacaktır.

Ayrıca, Hukuk Fakültesini yeni bitiren, babasının yardımı ile veya bankadan borç aldığı bir miktar para ile yazıhanesini açan bir Avukatın yanında, hukuk mesleğinde senelerini geçiren, oldukça iyi bir emekli maaşı alan ve çevre sahibi olan bir eski yargı mensubunun yazıhane açmasındaki eşitsizlik de ortadadır.

Kaldı ki Avukatlık mesleğinin de kendine özgü ve önemli kuralları vardır. Bu kuralları öğrenip uygulayabilmek, meslekte başarı sağlayabilmek için belli bir sürenin geçmesi zorunludur. Bu uyumun sağlanabilmesi için, mesleğe belli bir yaşta başlamak gereklidir. Bütün bunların sonucu, diğer mesleklere girişte olduğu gibi, Avukatlık mesleğine geçişte de belli bir üst yaş sınırı getirilmesinin zorunlu olduğudur.

Bu bakımdan, Anayasa dahil diğer önemli yasalar bir bütün olarak değiştirilir ve hatta pek de uygun olmayan şekilde, kanun hükmünde kararname ile Türkiye yeni bir yapılanmaya giderken, hukuka aykırılığı açık ve adaletsiz olan bu uygulamanın değiştirilmesi gerekir. Avukatlık mesleğine, diğer meslek ve görevlerden geçişte bir yaş sınırı getirilmeli ve bir sınav öngörülmalıdır. Avukatlık, diğer mesleklerin emeklilik alanı değildir. Avukatlık mesleği, diğer meslek ve görevlerden emekli olanların icra edeceği bir meslek olmaktan çıkarılmalıdır.